

Aeroplan i kombine

Novine su primarni izvor povijesnih informacija, koristan istraživačima i općem čitateljstvu. Usprkos popularnosti, predstavljaju jedan od najtežih i najneučinkovitijih medija za istraživanje. Velike knjižnice već desetljećima prenose novine na mikrofilmove (u novije vrijeme na digitalne i internetske medije) kako bi korisnicima olakšali pristup njihovoj građi i istodobno zaštitile izvornike od fizičkog uništenja. U Hrvatskoj takvi procesi jedva da su i započeli, tako da je CD-ROM izdanje MGZ-a o reviji »Svijet« jedan od prvih primjera takva postupka.

Izbor je pao na »Svijet«, ilustriranu reviju koja je u Zagrebu izlazila u tjednom ritmu subotom od 1926. do 1938, iz nekoliko razloga: »Svijet« piše o životu u gradu i državi, svjetskim događajima, egzotičnim krajevima, kulturi, modi (počeci *glamoura*), sportu, tehničkim novitetima i kulturi življenja te nudi čitateljima uz pouku i zabavu i dokolicu te dočarava duh toga doba, a jedan od odlučujućih čimbenika bila je i činjenica da MGZ

posjeduje zbirku tih novina od 1926. do 1936. Zbog velike količine građe moralo se pristupiti njezinu selektiranju, pa ovo izdanje donosi 524 odabrana članka koji su sadržajno uglavnom vezani uz Zagreb, ali i putovanja, sport, modu, blagdanske običaje i ugođaje. Odabrani članci preneseni su kao tekstovi, a ne kao skenirane slike, čime je povećana čitljivost, a ilustracije i fotografije skenirane su zasebno te povezane sa člancima. Tako uspostavljenu bazu članaka moguće je pretraživati na razne načine (ključne riječi, tema, godište, osobe), koji korespondiraju s rubrikama izvornika. Zvuk i video te

dodane rubrike – primjerice *Lijepa naše* s kolekcijom glamuroznih naslovnica koje prikazuju ljepotice i modu 1920-ih i 1939-ih ili *Popularna imena* s top-listama muških i ženskih imena složenih na temelju istraživanja imena djece koje su roditelji prijavljivali na brojne natječaje »Svijeta« za lijepo dijete – dodatna su vrijednost ovog izdanja. Budući da je »Svijet« objavljivao note i prepjeve popularnih šlagera u dodanim sadržajima nalaze se i veći broj tonskih zapisa sa starih gramofonskih ploča, kako domaćih tako i

inozemnih, a tu su i ulomci filmskih reportaža Oktavijana Miletića iz 1930-ih koji su tematski vezani uz odabrane članke. Naći će se na ovom CD-ROM-u i roman *Chinatown*, tipičan primjer dnevne književnosti i onodobnog čitateljskog ukusa, ali i reklame i humor, jer dokument vremena, što je revija »Svijet« nedvojbeno bila, a i ovo izdanje jest, bez njih ne bi bio potpun.

Svakom segmentu CD-ROM-a *Svijet, ilustrirana tonfilmska revija, Zagreb 1926–1936*. posvećena je dužna pozornost: Maja Šojat-Bikić je kao idejna začetnica projekta, istraživačica, kreatorica baze

podataka i scenaristica, obavila iznimno složen, zahtjevan i uistinu hvale vrijedan posao, a da rezultat njezina rada, kao i rada njezinih suradnika, doživi kvalitetnu digitalnu prezentaciju, pobrinula se Novena d.o.o. Za sve znatiželjnike i one koji žele saznati nešto više o Zagrebu u »vijeku aeroplana, radia i kombinea«, a da pritom ne moraju poći do velikih gradskih knjižnica, CD-ROM *Svijet, ilustrirana tonfilmska revija, Zagreb 1926-1936*. neizostavna je građa.

Sandra Cekol

